

25.

Costijn van Ranst, heer van Canticrode, geeft vrijdom van lasten en beden aan de priorij voor dezelfde goederen te Mortsel en te Edeghem.

20 Mei 1388.

Wy, Costyn van Ranst, here van Canticrode, doen cont allen luden, daer here Johan van Ranst, riddere, onse broeder ende voergesate, om Goeds willen ende salicheyt synre zielen met sinen vrien wille en sinen testamente ghevryt heeft voir hem ende voer alle sine nacomelinghen ende erfghenamen den prior ende den bruederen des convents van sente Katherinen van den Sartrosen bi Antwerpen tewighen daghe... alle hare goede die si ligghende hebben binnen der parochien van Mortsele, van allen schattinghen ende beden... hieromme wi Costyn vors. dese vorscreven almoesen, gave ende vriheit... volghen ende loven... Ghegheven in 't jaer ons Heren doe men screef M. CCC tachtich ende achte op den twintichsten dach vander Meye maent.

77 r°.

26.

Verandering aan 't verdrag van 24 Meert 1324.

12 December 1392.

Universis presentes litteras inspecturis decanus et capitulum ecclesie beate Marie Antwerpensis, Cameracensis diocesis, ac frater Wilhelmus, prior domus beate Katherine prope Antwerpianam, ordinis Carthusiensis, totusque dicti loci conventus, salutem in Domino sempiternam et pie gesta fideliter intueri. Justitie congruit et equitatis ratione fulcitur, si quid ab inicio bona fide et simplici animo factum creditur, quo postmodum dispendium et scrupulositas conscientiarum prodierunt, ad compendium et caritatum subsidium salubriter reducat: quippe quum quid ob gratiam alicui conceditur non est in eius prejudicium retorquendum. Decet etenim hominem hominis beneficio adiuvari, non illaquiari et gratia non vere dicitur ex qua nullus unquam fructus producitur. Sane cum olim inter bone memorie decanum et capitulum dicte

ecclesie beate Marie, predecessores nostros, ex una parte, et fratrem Johannem, primum priorem dicte domus Cartusiensis, eiusque conventum, ex altera, fuerit et existat quedam compositio seu conventio in primaria dicte domus Cartusiensis fundatione, infra nostre parochie limites situate, super multis articulis inita et firmata, unum de predictis articulis satis rigidum et infructuosum, ut experimento didicimus quoniam conscientie puritatem scrupulo afficientem constat, fore insertum in eadem. Cuius quidem compositionis seu conventionis totalis tenor sequitur in hec verba. (*Volgt het verdrag van 24 Meert 1324 (n. s.). Zie boven bl. 44.*)

Quocirca nos, decanus et capitulum predicti, multiplici et matura deliberatione prehabita, dictum articulum scrupulosum, qui supra ponitur et incipit: *Item non poterunt dicti prior et fratres aliqui etc.* usque ad verbum: *quos tales*, duximus corrigendum, reformandum et immutandum ob sancte religionis contemplationem et in dicatorum fratrum refrigerium temporale, qui in afflictione carnis die noctuque Domino famulantur, ipsumque corrigimus, reformamus et immutamus, volentes et concedentes, de gratia speciali, dictis priori et fratribus eorumque successoribus quod exnunc in antea perpetuis temporibus, quolibet anno, tres dumtaxat de nostris parrochianis, quos ad ipsos nobis plena fide facta constiterit elegisse sepulturam, valeant in eorum ecclesia vel cimiterio sepeliri libere, absque hoc quod ad ecclesiam nostram dicatorum funera deportentur ac etiam non teneantur dicti prior et fratres aliquid exigere a dictis parrochianis nostris ibidem sepeliendis sed potius eos pure recipere valeant et ad ecclesiasticam sepulturam admittere, jure tamen fabricae ecclesie matricis scilicet beate Marie antedicte et cuiuslibet alterius semper salvo, et de talium funeralibus eis medietatem grosse concedimus, alia nobis medietate integraliter assignanda et tradenda. Ceterum per dicti articuli correctionem et mutationem non intendimus dicte compositioni quoad omnes alios et singulos articulos in aliquo derogare sed ipsam quo ad ipsos decernimus et volumus in suo robore perpetuo remanere, adjicientes nichilominus quod si contingat dictos priorem et fratres adversus dictam concessionem trinari et alia predicta aliquid infringendo vel contrafaciendo attemptare vel venire, volumus exnunc prout extunc

dictam gratiam concessionis trinarii tunc temporis expirare. Et nos, prior et conventus predicti, dictam correctionem et mutationem ratam et gratam habentes, concessionem dicti trinarii de parrochianis Antwerpiensibus apud nos, ut premittitur, sepeliendum cum multimoda gratiarum actione suscipimus et promittimus bona fide, quod nullo tempore unquam instabimus aut procurabimus directe vel indirecte per nos aut alios per ampliacionem ultra dictum numerum sepeliendorum apud nos quomodolibet in futurum. Nos, etiam decanus et capitulum supradicti, certis de causis interdiciamus nobis et successoribus nostris quantum in nobis est et auferimus de dispensatione ultra dictum numerum omnimoda potestatem. In quorum omnium testimonium sigilla nostra duximus presentibus apponenda. Datum anno Domini M^o. CCC^o. XCII^o mensis decembris die duodecima.

78° et v^o.

27.

Guillelmus, algemeen prior en 't algemeen kapittel der Karthuizers keuren de voorgaande veranderingen goed.

1393.

Frater Guillelmus, humilis prior domus Carthusie, ceterique diffinitores capituli generalis ordinis Cartusiensis, venerabili fratri Guillelmo, priori domus beate Katherine iuxta Antwerpiam, eiusdem ordinis, totique conventui dicte domus salutem in Domino sempiternam. Cum, prout fertur, olim circa principium foundationis eiusdem domus vestre inter venerabiles viros, decanum et capitulum ecclesie beate Marie Antwerpiensis, ex una parte, et predecessores vestros qui pro tempore erant, ex altera parte, compositio quedam facta fuerit et super eadem compositione littere confecte eisdemque litteris clausula quedam inserta reperiatur, que tam de predecessoribus vestris quam vobis, prout asseritis, causa exstiterit multimode scrupulositatis quam vos pro servando conscientias vestras plurimo labore ac diligentia non modica pro reformatione dicte clausule institeritis tandemque super eadem

reformatione litteras obtinueritis, quarum tenor sequitur in hec verba :

Universis (*Volgt de akte van 1392, boven vermeld onder n° 26.*)

Non solum gratum habemus sed ratum, quinymmo laudamus et approbamus sed et totius capituli generalis auctoritate confirmamus. In cuius rei testimonium magnum sigillum domus Cartusie presentibus duximus apponendum. Datum in eadem domo Cartusie anno Domini M^o. CCC^o. nonagesimo tertio, dicto capitulo nostro sedente.

79-80.

28.

Philip van der Couderborch verkoopt de helft der heerlijkheid van 't Kiel aan zijnen oom, ridder Wouter van der List.

22 April 1394.

ic, Philips van der Couderborch, sone wilen heren Philips vander Couderborch, ridders, doe te wetene allen lieden dat ic, omme eene somme van ghelde... vercocht heb wel ende wettelec heeren Wouteren van der List, riddre, mynen lieven oem, alle mine goede ende renten die ic hadde ende houdende was binnen den heerscepe van Kyele, ghelegghen binnen der vryheyt van Antwerpen, eest in erfrenten van rogge, van evenen, van ghelde, van hoenderen oft in wat manieren van goeden ende te wat steden die binnen den heerscepe van Kyele ghelegghen moghen siin ende vonden worden, in naten of in droghen, metten heerscepe, heerticheyden, metten laten ende met al datter toe behoert, de welcke voors. goede ende renten gheheelec ende al te male binnen de heerscepe van Kiele ghelegghen metten heerscepe, heerlicheden ende laten, met al datter toe behoert, ic Philips van der Couderborch voirs. opghedregghen hebbe... des voors. heren Wouters van der List, myns oems, ende te siinre nacomelinghen behouf, met allen den rechte dat ic daer ane hadde ende houdende was..... soe hebbe ic minen propren seghel ane dese letten ghehanghen in kennissen der waerheit ende hebbe voert ghebeden

ende bidde minen lieven heren, maghen ende vrienden, her Henrike van Ranst, her Willeme ende her Adame van Berchem, ghebroederen, heren Philippe Vylein, her Symoene vander Couderborch, riddersen, Florense van Kets, Wouteren van Winghe ende Wouteren van Ranst, tsheer Heinrics sone, want sy alse ghemeene maghe ende vriende over desen coep ende over alle dinghen die voors. syn, ieghenwordich waren ende ghebeden dair over sine, dat sy alle de voors. dinghen op nu kennen ende tyghen willen, ende omme de meere sekerheyt dar af heren Wouteren, minen oem voirs., altoes te doene, hare zeghelen metten minen ane dese letteren hanghen willen.....
Ghegheven int jaer ons Heren alsmen screef M. CCC. neghentich ende viere, twee ende twintich daghe in Aprile.

81ro en vo.

29.

Philips de Schoone amortiseert de helft der heerlijkheid van 't Kiel ten gunste der Karthuizers aldaar.

1401.

Philips, zone des coninx van Vrancrike, hartoge van Bor-goendien.... ende wy, Margheriete hartoghinne, grevinne ende vrouwe.... doen cont alle.... dat ons te kennen ghegeven es van wegghen onsen wael gheminden in Goede den religoesen prioer ende convent van sinte Katherinen huuse by onser stat van Antwerpen, van den tSartroysen oerdenen, dat alsoe tvors. huys ghelegghen ende ghefondeert es in een leen, gheheeten Kiel, by onser stat van Antwerpen, welc voertyts toetebehoeren plach wylen Hugén Noese, welc leen es sculdich ende ghehouden te wordene van ons ter causen van onser heerlycheyt wegghen van Antwerpen ende dwelc bider doet des voirs. wilen heeft in drien deelen ghedeelt gheweest, daerof heer Wouter van der List, ridder, jeghewoirdelyck hout deen helft, ende die voors. religiosen die twee virendeete die dander helft maken, welke twee virendeete zy vercreghen hebben ten twee malen, ende hebben die ghehouden ende noch houden zonder dat die hebben gheweest oft zyn eenichtzins ghearmortiseert, welc

geheel leen mach in ghelde tsaers waert wesen negen pont ende een half lovens, die wart moghen wesen ontrent XII guldene, ende vier ghuldene jaerlycx van zekeren lande dat wynnende lant es ghemaect van nyeus; item vier sister roghs; item XLVIII susteren evenen daerof deen helft es goede evene ende dander cleene; item drie susteren cleynen evenen ende ontrent LXXIX ende een half hoendre ende moghen alle dese dinghen ende renten belopen totter waerden van tachtentich gouden vrancken of daerontrent, daerof de religiosen deen helft hebben ende voors. riddere dander helft, ende hebben tsamen eenen meyere ende mannen, hoghe ghe-richte ende neder, ende zyn de vors. religiosen ons sculdich te leveren ter causen van vors. heerlicheit eenen ghewapenden man in tyden van oerloge, ende es ons tvors. leen oec sculdich ontanc ende relief als daer een nyeu man toe comt, ende het zy alsoe dat die selve religiosen hebben gheweest, zoe sy zegghen, te meer stonden bedwongen by onsen luden ende officieren ende voors. stat van Antwerpen, zundert dat zy deen helft van den selven leene vercreghen hebben ons eenen man te stellene ende hebben dien by fayte ghestelt ende te betalen voer een yghelyk relief die somme van XI guldenen ende vier oude engelsche, met oec den dienste van eenen man te wapene by tyden van oerloge, ghelyc ende inder manieren al oft sy alle tvors. leen oft ghehouden hadden in hoere handen, dwelcke hen gheweest heeft ende es seer quetselyc ende hynderlyc, ghemerckt dat die voors. heeft van de voors. leene heeft ende es van cleynder waerde, ons bid-dende dat si soberlyc zyn ghefondeert ende ghegoet ende dat haer eyghen kerke ende alle haerlieder woninghen syn ghestelt op haer vors. helft van den selven leene, welke helft sy vuyt haren handen niet en souden moghen doen.... ons ghe-lieven wilde om Goedswille ende vuyt aelmoesen, ons gratie hen verbreiden ende vermeerderen, daerom est dat wy.... amortiseren.... den voors. prioer ende convent ende hare nacomelingen den vors. helft der vors. leenen, by hen vercreghen... los, vry... zonder daeromme gehouden te zyne noch oec van nu voerdane bedwonghen te wordene in eeniger maniere te stellene eenen man, daeromme ons oft onsen

vors. nacomers te betalene enich relief van leene, dienst van manne van wapenen noch ander last, hoedanich die wesen mochte.... Ghegheven by ons, hertoghe, toet Bruyssele inder maent van oeghst int jaer ons Heren dusent vierhondert ende eyn ende by ons, hertoghinne, in onser stat van Atrecht in de maent van octobri int jaer vors.

71-72.

30.

Hertog Anthonis getuigt dat Wouter van der List de helft der heerlijkheid van 't Kiel verkocht heeft aan de Karthuizers van 't Kiel.

December 1410.

Anthonis, bider gratien Goeds hertoghe van Lotryck, van Brabant ende van Limborch, margreve des heylighen Rycx.... wi doen te weten dat opten dach van der daten des briefs comen is voer ons ende onsen mannen van leenen, hier ondergeschreve, onse geminde her Wouter van der List, ridder, onse man van leene, ende heeft ons ghehoort.... dat hi wittelic ende wail vercocht hadde.... onsen gheminden in Gode den prior ende convent des godshuys van der Chartroisen bi onser stadt van Antwerpen alsulken leengoet, als hi van ons houdende was.... te weten is, tgoet te Kiele, mit allen sinen toebehoerten van welken tvoors. godshuys tweederdeel houdt, ghelyc ende in alle der manieren dat die vors. her Wouter ende syn vorders dat tot hier toe gehouden hebben.... (*Volgt het gewoon leenverhef*). Ghegheven in onser stad van Brussele des anderen daechs van December int jair ons Heren M. CCCC ende thien.

81 v°.

31.

Nicolaas van de Werve en Catharina Mickaerts geven aan de priorij van S. - Katrien op 't Kiel zes pitanties van den besten witten Rijnwijn die er te Antwerpen te vinden is en gelasten den prior derzelve met

het opzicht der kapel van O. - L. - V. op den Horst te Schooten.

1 April 1442.

In nomine Domini, amen. Noverint universi.... hoc presens instrumentum visuris.... quod anno ejusdem Domini millesimo quadringentesimo quadagesimo secundo.... die vero prima mensis aprilis.... in mei notarii publici testiumque.... presentia personaliter constitute generose et discrete persone, Nycolaus van de Werve et domicella Katherina Mickaerts, conjuges, opidani Antwerpienses, Cameracensis diocesis, propter zelum devotionis et magnum affectum quos semper habuerunt et habent de presenti ac habere desiderant in futurum, ut asserebant, ad domum seu monasterium sancte Katherine de Kyell, prope et extra muros opidi Antwerpiensis, ordinis Carthusiensis, concorditer et unanimiter dederunt, contulerunt, donaverunt ac pure, simpliciter et irrevocabiliter propter Deum assignaverunt pro se et heredibus suis, meliori modo quo possunt de jure, venerabilibus et religiosis viris, fratribus priori et conventui dicte domus Carthusiensis sancte Katherine, septem florenos renenses annui et perpetui redditus aut eorum verum valorem in alia bona cursubili moneta pro tempore currente capiendos, levandos et recipiendos annuatim et hereditarie a predictis fratribus, priori et conventu, pro tempore existentibus, in festo nativitatis Domini nostri Jhesu, ad et super omnia et singula bona dictorum conjugum hereditaria et alia quecumque que ipsi nunc possident et habent aut habebunt in futurum, ea bona sua propterea efficaciter obligantes donec et quousque conjuges dicti aut eorum heredes et successores dictos septem florenos renenses hereditarios alibi et bona et segura contravadia seu suppignora assignaverint; et quandocumque septem floreni Renenses hereditarii sufficientes et secure assignati fuerint dictis priori et conventui, extunc cetera bona dictorum coniugum et heredum suorum erunt supportata et libera, quita et absoluta de eisdem septem florenis hereditariis perpetuis temporibus in futurum; adicientes ulterius et devote ordinantes dicti coniuges quod pro predictis septem florenis

renensibus hereditariis memorati fratres, prior et conventus, pro tempore existentes, habere debeant ad pitantiam annuatim imperpetuum, sex vicibus in quolibet anno, quinque gheltas seu lothos boni vini albi renensis, videlicet, in die natali Domini nostri Jhesu Christi quinque, in die annuntiationis beate Marie virginis genetricis quinque, in die sancte Pasche quinque, in die Penthecostes quinque, in die assumptionis beate Marie Dei genetricis quinque et in die festivitatis Omnium Sanctorum quinque gheltas dicti vini. Volentes dicti coniuges, quod melius vinum renense debet dictis fratribus in prenominationis festis acquiri et distribui quod in oppido Antwerpiensi venale poterit reperiri, si et in quantum dicti fratres consimile aut equivalens vinum album renense apud seipsos in dicto monasterio suo pro tempore non haberent. Debentque dicti prior et conventus pro premissis annuatim futuris temporibus imperpetuum facere et celebrare anniversarium dictorum coniugum post eorum decessus in die obitus cuiuslibet ipsorum cum vigiliis et commemorationibus ac missa pro defunctis iuxta modum et consuetudinem conventus sui predicti. Insuper prenominati conjuges adiecerunt et ordinaverunt quod dominus prior aut procurator dicti conventus, pro tempore existens, visitare debeat personaliter annuatim semel ad minus capellam, fundatam et erectam per eosdem coniuges in parochia de Schoeten in loco dicto de Horst ad honorem annuntiationis beate Marie virginis predictae et sancti Mauri, et videre et perscrutare structuram et fabricam eiusdem capelle cum redditibus suis necnon redditus capellanie inibi fundate cum ceteris emergentibus condependentibus et connexis pro stabili subsistentia et conservatione eorumdem. Propterea ordinarunt dicti coniuges et voluerunt, si contingeret aliquo tempore in futurum quod priores seu rectores dicte domus de Kyel, pro tempore existentes, noluerint prefatum vinum in prenominationis festis modo premissis distribuere sed ad alios usus convertere et de hoc legitime constaret, quod extunc mensa sancti spiritus in ecclesia beate Marie Antwerpiensis habere et obtinere debeat de cetero dictos septem florenos renenses hereditarios ad opus pauperum ibidem absque contradictione cuiuscumque, salvo etiam si ex evidenti necessitate seu de-

fectu vel impedimento interveniente, predictum vinum per aliquas vices non fuerit distributum predicto modo, propter hoc antedictus conventus nullum patietur dampnum vel impedimentum seu detrimentum in redditu predicto, dummodo vicibus congruis et opportunis in distribuendo dictum vinum voluerint ulterius continuare modo et forma supradictis, omnibus dolo et fraude seclusis. Expost memorata domicella Katherina Mickaerts, una cum Nicolao, suo marito predicto, quitavit expresse supradictos fratres Carthusienses de una dimidia electione vulgariter halven cuere ex bonis de Middelem, exeunte in parochia de Wilrike, quam dat Johanni de Ranst in Canticrode. Que premissa omnia et singula memorati coniuges voluerunt et mandarunt pro se et heredibus suis antedictis fratribus et conventui Carthusiensibus perpetuis temporibus in futurum iuxta et secundum omnem modum preexpressum rata, grata, firma et irrevocabiliter et inconcusse manuteneri, attendi et observari, sub omni juris et facti renunciatione ad hec necessaria pariter et cautela.... Acta fuerunt hec Antwerpie in domo habitationis dictorum coniugum, sita in vico dicto de Wollenstrate.... presentibus ibidem providis et honestis viris Theodorico Henrici, Thoma Willemssoen, Goswino Serueer, Anthonio Petri Blanckartssoen, oppidanis et incolis opidi Antwerpiensis testibus.

Et ego, Wilhelmus de Stakenborch, clericus Camera-censis diocesis, publicus apostolica et imperiali auctoritatibus notarius.....

272 vº - 275 vº.

P. J. GOETSCHALCKX.